

CMU COUNCIL NEWSLETTER

จดหมายข่าวสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีที่ 10 ฉบับที่ 106 เดือนมีนาคม 2568

P.2 บทบาทของมหาวิทยาลัย
กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนท่ามกลาง
ความเปลี่ยนแปลงของโลก (ตอนที่ 2)

P.7 สอบโต๊ะสภา

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
www.council.cmu.ac.th

บทบาทของมหาวิทยาลัย กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก (The Role of University and Sustainable Development Amidst Global Disruptions) (ตอนที่ 2)

โดย... ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

นายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การปาฐกถาเนื่องในงานเฉลิมฉลองฯ 60 ปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากจดหมายข่าวสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประจำเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา (ฉบับที่ 105) ซึ่งได้นำเนื้อหาปาฐกถามาเล่าสู่กันฟัง โดยกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Disruptions) ทั้ง 7 ประการ ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี (Technology Disruptions) (2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Disruptions) (3) การหยุดชะงักอันเนื่องมาจากโรคระบาด (Pandemic Disruptions) (4) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Disruptions) (5) การเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา (Educational Disruptions) (6) การเปลี่ยนแปลง/ความปั่นป่วนทางด้านการเมือง (Political Disruptions) และ (7) การเปลี่ยนแปลง/ความปั่นป่วนทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Disruptions) ไปแล้วนั้น

สำหรับฉบับนี้ จะขอนำเนื้อหาการปาฐกถาของนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ต่อจากฉบับที่ 105 มาเล่าสู่กันฟังเพิ่มเติมถึงการ Global Disruptions ซึ่งได้กล่าวข้างต้น ว่ามีผลกระทบต่อพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างไร ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ซึ่งทุกท่านก็รู้จักดีแล้ว มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย ซึ่งจริง ๆ แล้ว เรื่องนี้อาจจะเข้าใจไปแล้ว เพราะอีกไม่กี่ปี โลกคงจะต้องคิดถึงเป้าหมายอันใหม่ เพราะ Sustainable Development Goals จะจบลงในอีกประมาณ 5 ปีข้างหน้า แต่อย่างน้อยที่สุด เราควรพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่า Disruptions ทั้ง 7 ประการดังกล่าว นั้นกระทบเป้าหมายเหล่านี้แค่ไหน แล้วจะได้มาคิดว่า มันส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน/การวิจัยของมหาวิทยาลัยอย่างไร ตัวอย่างเช่น

เป้าหมายที่ 1 : เรื่องการจัดความยากจน (No Poverty) จะเห็นได้ชัดเจนว่า เทคโนโลยีมีทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์ เทคโนโลยีทำให้คนที่ยากจนสามารถเป็นคนที่ย่ำรวยขึ้นมาได้ แต่ก็สามารถทำให้คนที่ไม่มียากหรือคนที่มีฐานะไม่ดี ปรับตัวไม่ได้ ก็ยิ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนที่ปรับตัวทางเทคโนโลยีได้กับคนที่ปรับตัวทางเทคโนโลยีไม่ได้ห่างกันมากยิ่งขึ้น ส่วนการเกิดโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) ทำให้เป้าหมายเรื่อง No Poverty มันลดลง โดยเฉพาะประเทศที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 แล้ว นอกจาก COVID-19 ได้ซัดเข้าประเทศอื่น รวมถึงประเทศที่มีปัญหาเรื่องการศึกษา ก็จะทำให้คนของตนไม่สามารถได้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technology Advancement) ได้ เพราะฉะนั้นเทคโนโลยีจึงมีทั้งคุณประโยชน์ที่สามารถปิดช่องว่างทางด้านเศรษฐกิจระหว่างความมั่งมีกับความยากจนได้ แต่ขณะเดียวกัน ก็สามารถทำให้เกิดช่องว่างห่างมากยิ่งขึ้นได้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นในทุกข้อของ Disruptions ทั้ง 7 ประการนั้น มีผลกระทบต่อพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งสิ้น

เป้าหมายที่ 2 : การขจัดความหิวโหย (Zero Hunger) เพื่อให้มีความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และความมั่นคงด้านสุขภาพ (Health Security) ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า Disruptions ที่เกิดขึ้นนั้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงด้านสุขภาพเป็นอย่างมาก

เป้าหมายที่ 3 : การสร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย (Good Health and Well Being) ซึ่งเรื่อง Environmental Disruptions ทำให้ Good Health ดีขึ้นหรือไม่ ทำให้ Well Being ดีขึ้นหรือไม่ ไฟป่าที่แคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เพิ่งจะดับไปและเกิดไฟป่าขึ้นใหม่ในซานดิเอโก จากนั้นไฟป่าเกิดขึ้นอีกที่นครลอสแอนเจลิส ทำให้เห็นว่าขนาดประเทศที่ร่ำรวยที่สุด มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าที่สุด มีเครื่องมือเครื่องมือนานาชนิด อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ล่วงเลยเป็นเวลาหลายสัปดาห์ ก็ยังเอาไฟป่าไม่อยู่ รวมทั้งเรายังเห็นน้ำท่วมอย่างมหาศาลที่ประเทศอิตาลี เราเห็นความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตร ต่อป่าไม้ และต่อทรัพยากรทางทะเลอย่างมากมาด้วย

เป้าหมายที่ 4 : การสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และส่งเสริม/สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (Quality Education) โดยเทคโนโลยีทำให้ได้การศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกันได้จริงหรือไม่

เป้าหมายที่ 8 : การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ทั่วถึงและเป็นไปอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (Decent Work and Economic Growth) ซึ่งผู้ที่ตกงานในยุคปัจจุบันไม่ใช่ผู้ที่ไม่มีการศึกษา แต่คนที่ตกงาน คือ คนที่มีการศึกษา เป็นคนที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเมื่อ 5 ปีที่แล้ว ซึ่งเป็นช่วงที่ยังไม่มี Internet of Things หรือยังไม่มี AI แบบในยุคปัจจุบัน ดังนั้น เราจึงไม่ควรทิ้งใครไว้ที่ขาลง โดยคนที่ไม่สามารถขึ้นรถไฟเทคโนโลยีได้นั้น เนื่องจากเขาไม่มีตัวขึ้นรถไฟ เพราะเขายังไม่มีทักษะที่จะขึ้นรถไฟนั่นเอง

เป้าหมายที่ 9 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน และทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม (Innovation and Infrastructure) ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกรบกวน และผมเชื่อว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินการเรื่องนี้ได้อย่างดีมาก และพร้อมที่จะรองรับกับความเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมต่าง ๆ

เป้าหมายที่ 10 : การลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ หรือการลดความเหลื่อมล้ำ (Reduce Inequalities) โดย Disruptions ทั้ง 7 ประการนั้น ผมเชื่อว่า ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยได้กว้างขึ้นเป็นอย่างมาก

เป้าหมายที่ 11 : การเป็นเมืองยั่งยืน (Sustainable Cities) ซึ่งเราก็เห็นแล้วว่า PM2.5 ทำให้การเป็นเมืองยั่งยืนถูกรบกวนอย่างไรบ้าง

เป้าหมายที่ 13 : การปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (Climate Action) ท่าน ดร.วิโรจน์ สันติประภพ ท่านกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ก็ได้พูดเรื่องการปรับตัว (Adaptation) อยู่ตลอดเวลา ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ที่เราจะต้องปรับตัว เทคโนโลยีเรามีแล้ว ในเรื่องของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการบรรเทา (Mitigation) และการชดเชย (Offset) การทำ Carbon Credit ก็ยังมีองค์ความรู้และกระบวนการที่ทำได้ แต่การปรับตัวเข้าสู่สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องปลูก ต้องฝัง ต้องริเริ่ม และต้องเตรียมการกันทุกภาคส่วน โดย Environmental Disruption เป็นเรื่องที่ Cut Across ทุก Discipline ทั้งวิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการบริหารธุรกิจ ทั้ง 3 เรื่อง คือ Mitigation, Offset และ Adaptation มัน Cut Across ทุก Discipline ที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ ส่วนเป้าหมายที่ 14 เรื่องชีวิตใต้น้ำ (Life Below Water) และเป้าหมายที่ 15 เรื่องชีวิตบนบก (Life on Land) ซึ่งเราเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วอย่างชัดเจน

เป้าหมายที่ 16 : การส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรม โดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ (Peace, Access to Justice and Strong Institutions) จริง ๆ แล้วก็คือเรื่องของ Rule of Law สิ่งที่เกิดขึ้นมาโดยตลอด ทำให้ Rule of Law ดีขึ้นหรือไม่ เรากำลังเดินเข้าสู่สงครามการค้า และเรากำลังเห็นประเทศสหรัฐอเมริกา กำลังจะขึ้นภาษีสินค้าที่มาจากประเทศแคนาดา และประเทศแคนาดา ก็จะขึ้นภาษีตอบโต้ เรากำลังเห็นประเทศเม็กซิโก จะขึ้นภาษีตอบโต้สหรัฐอเมริกา เรากำลังเห็น Unilateralization of Multilateral Issues การใช้ทุกอย่างเป็น Bilateral Issues เป็นมาตรการฝ่ายเดียว โดยไม่สนใจองค์การการค้าโลก (WTO) ไม่สนใจองค์การอนามัยโลก (WHO) และไม่สนใจอะไรทั้งนั้น มีคนถามผมว่าเรา

กำลังเดินเข้าสู่ Emerging New International Order หรือไม่ เรากำลังเดินเข้าสู่ Emerging No Order เพราะฉะนั้นระบบต่าง ๆ ทั้งระบบ UN และระบบพหุภาคีในด้านการค้าด้านการลงทุนกำลังจะเปลี่ยนไปหรือไม่ เป็นระบบทวิภาคีสองฝ่าย (Bilateral System) ที่มีการใช้มาตรการฝ่ายเดียว เป็น Bilateralization ของ Multilateral Issues และประเทศต่าง ๆ จะทำอย่างไร

ส่วนผลของความเปลี่ยนแปลงต่อมหาวิทยาลัย ก็มีอยู่มากมาย แต่ผมคิดว่า มีเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

1. Technology and New Generation โดยผมคิดว่าเรื่องเทคโนโลยีกับเรื่องของการเรียนการสอนเหมือนกับที่คนรุ่นผมหรือรุ่นต่อจากผม ยังไม่ต้องพูดถึง Gen Alpha (Generation Alpha) จะเห็นได้จากหลานของผมที่มีอายุ 8 ขวบและ 10 ขวบ เขามักใช้ภาษาที่คนรุ่นผมฟังไม่รู้เรื่องสักเท่าไร และมักเป็นภาษาที่ใช้กันทั่วโลก ผมยังเคยเล่าให้ท่านอธิการบดีและหลายท่านฟังว่า เวลาที่หลาน ๆ ของผม เขาเห็นอะไรแล้วรู้สึกว้าวดี พวกเขาจะใช้คำว่า “GOAT” ซึ่งคนรุ่นผมจะนึกถึง GOAT ที่หมายถึงแพะ แต่ปรากฏว่าหลาน ๆ เขาจะหมายถึง Greatest of All Time (G.O.A.T) เพราะฉะนั้นคนในแต่ละ Generation จะมีพฤติกรรมและความสนใจไม่เหมือนกัน ซึ่งเรารู้กันดีว่า คนรุ่นใหม่คน Gen-Z เขาจะไม่ดูโทรทัศน์ คนที่ดูโทรทัศน์อย่างรุ่นผมหรือรุ่นพวกเราบางท่าน ก็จะถือว่าเซย์เต็มทน รุ่นเราเล่น Facebook กัน ก็รู้สึกว้าวทันสมัยมาก แต่เด็ก ๆ เขามองว่าเป็นเครื่องมือของลุง ๆ ป้า ๆ ของเขาต้องเล่น IG หรือ Tik Tok เป็นต้น เพราะฉะนั้น Lifelong Learning และการสื่อสารจึงเข้ามา การเรียนรู้และการบริโภคข้อมูลมันแตกต่างจากการบริโภคข้อมูลและการบริโภคการเรียนรู้ที่เราคุ้นเคยกันมา แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะทิ้งการบริโภคข้อมูล การให้ข้อมูล การศึกษาวิจัยอย่างเดิม แต่เราจะผสมผสานกันอย่างดีที่สุด รวมถึงวิธีการเรียนก็เปลี่ยนไป จาก Lecturer กลายเป็น Coach และกลายเป็น Facilitator เรื่อง AI เข้ามา จะทำอย่างไรที่เราจะให้คนทำงานกับ AI และเป็น AI User ได้

2. ความต้องการของตลาดแรงงานเปลี่ยนไป มหาวิทยาลัยต้องให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมสอน และอาจารย์ต้องออกไปสอนในภาคเอกชน

3. มหาวิทยาลัยต้องเตรียมตัวเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงของโลก ฉะนั้น มหาวิทยาลัยยุคใหม่ต้องเปลี่ยนไปสู่มหาวิทยาลัยที่ผลิตคนที่ไม่ใช่เพื่อปริญญาเท่านั้น แต่เป็นการผลิตบัณฑิตเพื่อปัญญา เพื่อให้มี Critical Thinking มีความยืดหยุ่น มีความพร้อมในการปรับทัศนคติ ให้มี Transformation of Mindset ให้ได้

4. มหาวิทยาลัยยุคใหม่ จำเป็นต้องเข้าใจชุมชน ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนในชนบท ว่าเขาได้รับผลกระทบจาก Disruptions ทั้ง 7 ประการอย่างไรบ้าง มีอะไรที่เราจะไปช่วยเขาได้บ้าง จะนำ AI ไปช่วยแก้ปัญหานี้ครัวเรือนได้หรือไม่ AI จะช่วยทำให้เกิด Financial Literacy ที่คุณวิวรรธ ธาราธิรัฐโชติ กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ พูดถึงอยู่เสมอ ๆ ได้มากน้อยเพียงใด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในอีก 10 ปีข้างหน้า เราจะร่วมมือกันเข้าไปช่วยเหลือคนในชุมชนต่าง ๆ ให้มีสุขภาวะที่ดีขึ้น ให้มี Financial Literacy ที่ดีขึ้น มี AI ที่ช่วยตัวเองทำ Modern Capital Management ให้ดีขึ้นได้หรือไม่ เราต้องมี Engagement Strategy ว่าเราจะมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนอย่างไร ซึ่งผมและท่าน ศ. นพ.วิจารย์ พานิช กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้พูดอยู่เสมอว่า มหาวิทยาลัยต้องมองเห็นชุมชนเป็นครูของครู และเป็นครูของสังคม

สำหรับความท้าทายต่อมหาวิทยาลัยในการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะมีอะไรบ้างนั้น ผมคิดว่า

1. การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องที่ต้องการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มี 21 คณะ 3 วิทยาลัยแล้วก็มีสถาบัน/สำนัก และมีหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการวิจัยและงานอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ปัญหาที่สำคัญ คือ ส่วนงานต่าง ๆ ต้องมีการบูรณาการร่วมกัน

2. การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายช่วงวัย มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ที่ดีที่สุด เพราะเป็น

สถานที่ที่มีบุคคลหลายชั่ววัย (Multi-Generation) อาศัยอยู่ร่วมกัน มีคนตั้งแต่อายุ 20 ปีถึง 80 ปีอยู่ด้วยกัน หากสามารถทำให้คนหลายชั่ววัยร่วมมือกันได้ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อพามหาวิทยาลัยเดินไปสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ในปี พ.ศ. 2575 จนไปถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) โดยการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยใน 17 จังหวัดภาคเหนือ เพื่อที่จะเดินไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกัน โดยทุกชั่ววัยเดินไปด้วยกัน ผมว่าสิ่งนี้จะเป็นสิ่งที่ทำหามหาวิทยาลัย

3. การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องมาจากการปลูกฝังและการอบรม จะมาพูดให้ฟังเท่านั้นคงไม่พอ แต่จะต้องให้นักศึกษาเริ่มมีความรู้สึกว่าตนเองต้องไปสู่การเป็น Green Citizen ตั้งแต่วันแรกที่เข้ามาในรั้วมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การประพฤติตัวของนักศึกษาและอาจารย์ต้องเป็นส่วนหนึ่งของมันและกัน (Part and Parcel of One Another) ที่จะเดินเข้าไปสู่ Green Economy

4. การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องเกิดมาจากจิตสำนึก ต้องทำให้เกิดการตระหนักรู้ (Mindfulness) ว่าเราจำเป็นต้องเดินเข้าสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุก ๆ มิติ

5. การพัฒนาอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีกฎหมายหรือมีนโยบายที่จะกำกับและรองรับด้วย โดยเราต้องเรียกร้องไปยังรัฐบาลให้ช่วยดำเนินการ เพราะของหลายอย่าง บอกเฉย ๆ ไม่พอ ของหลายอย่างต้องบอกเลยว่า ถ้าทำอย่างนี้ จะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้น ถ้าดูแลสิ่งแวดล้อมดี เป็น Green Production และ Green Technology จะได้แรงจูงใจ (Incentive) กับการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์จาก BOI อย่างเป็นบ้าง หรือจะได้แรงจูงใจทางด้านภาษีอย่างไบบ้าง

6. การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องมาจากการปฏิบัติ จะมาจากการพูดเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้

7. การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องเรียนรู้จากชุมชน พร้อม ๆ กับการให้ความรู้กับชุมชนทั้งชุมชนเมืองและชนบท

8. การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องมาจากการประสบการณ์ (Experiential) หรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) การเรียนในห้องเรียนไม่พอในทุกสาขาวิชา จะต้องลงไปทำงานร่วมกับชุมชน เมือง ภาคเอกชน และองค์กรภาครัฐให้มีความเข้าใจแล้วเดินไปในทิศทางเดียวกัน

9. การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องมาจาก Lifelong Learning เพราะว่า Sustainable Development มักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีที่จะมาช่วย Sustainability ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน

10. การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องมี Mitigation, Offset และ Adaptation ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ก็เห็นด้วยกับท่าน ดร.วิโรจน์ สันติประภพ ว่า Adaptation มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และผมคิดว่าเรายังทำน้อยมาก

11. การพัฒนาอย่างยั่งยืนใช้ได้กับทุกสาขาอาชีพ เมื่อเกิดสึนามิโคลน (Mud Tsunami) เข้ามา ผมว่ามันต้องมาดูแลแล้วว่าบ้านเรือนที่มีหน้าต่างหรือลักษณะแบบนี้ คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ต้องมาช่วยกันแล้ว ว่าการบริหารความเสี่ยงจะเป็นอย่างไร บริษัทประกันภัยต่าง ๆ เขาจะรับประกันในลักษณะอย่างนี้อีกไหมในปีถัดไป ค่าเบี้ยประกันจะสูงขึ้นขนาดไหน เราต้องปรับตัวอย่างไร เราต้องนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาช่วยกันสร้างการเรียนรู้ ให้พวกเราเองได้ไหม ว่าตรงไหนเป็นพื้นที่ที่จะเกิดน้ำป่าไหลหลาก ที่ไหนจะเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมแล้วไหลมาอย่างรุนแรง ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งทำหามหาวิทยาลัยจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการช่วยทุกภาคส่วนในด้านนี้ การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น ผมคิดว่าใช้ได้กับทุกสาขาอาชีพ เราต้องเปลี่ยนแนวความคิด (Concept) โดย Green ไม่ใช่ต้นทุน (Cost) ซึ่งต้องขอชื่นชมท่านอธิการบดี (ศ. ดร. นพ.พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล) ที่ได้หามหาวิทยาลัยเน้นในเรื่อง Green ให้มีการซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit Trading) ระหว่างคณะด้วยกัน “Growth for Green” เพราะ “Green for Growth”

ข้อคิดส่งท้าย เพื่อชวนคิด ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในเชิงบวกต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะมหาวิทยาลัยมีองค์ความรู้หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญ มีนักศึกษาที่ออกไปช่วยสังคม แต่ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยและการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะถูกกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของโลกทั้ง 7 ประการที่ผมได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงต้องเข้าใจและฟันฝ่าอุปสรรคจากการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายให้ได้ มหาวิทยาลัยต้องกวาดสัญญาณอนาคต (Future Foresight) โดยในปี 2568 - 2571 เรามีเป้าหมายของทศวรรษหน้าแล้ว แต่ผมว่าในอีก 2 - 3 ปีที่จะถึงนี้ ควรกวาดสัญญาณอนาคตดูว่า อะไรจะเกิดขึ้นกับประเทศไทย อะไรจะเกิดขึ้นกับวงการการศึกษา และอะไรจะเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วมองย้อนกลับเข้ามาและ

มองไปข้างหน้าว่า เราต้องปรับองค์กรอย่างไร มีหลายเรื่องพูดไป อาจไม่เป็นที่ชื่นชอบเท่าไร เพราะว่ามีหลายองค์กรต้องเพิ่ม ต้องควมรวม และต้องยุบลง หลายหลักสูตรต้องเปิดใหม่ ต้องควมรวม และต้องปิดลง เพราะฉะนั้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติ นั้น ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้เคยกล่าวไว้ว่า “Our Loss is Our Gain” บางครั้งเราอาจมองว่าเราเสีย แต่จริง ๆ หากมองภาพรวมแล้ว เราได้งานที่มากขึ้น เราผลิตบัณฑิตได้ดีขึ้น มหาวิทยาลัยต้องลดการทำงานที่เป็นไซโล (Silo) ผมได้เรียนแล้วว่าข้อดีของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ คือ เรามีหลากหลายสาขาวิชา แต่ต้องยอมรับว่า ถึงแม้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะเป็นตัวอย่างที่ดีของมหาวิทยาลัย หลายแห่งหรือเป็น 100 แห่งในประเทศไทย ที่สามารถบูรณาการทำงานข้ามศาสตร์ได้ แต่ต้องยอมรับว่า เรายังมีไซโลระหว่าง ภาควิชาและระหว่างคณะอยู่พอสมควร จะทำอย่างไรที่เราจะไม่ต้องทำงานเป็นไซโล เพราะฉะนั้น การพัฒนาอย่างยั่งยืนมัน Cut Across กับทุก Discipline และในเวลา Disruptions ทั้ง 7 ประการ มันไม่ใช่ Disruptions อันเดียว แต่มันเป็น Disruptions และความปั่นป่วนทั้ง 7 ประการ ที่มันมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และมัน Cut Across มันเชื่อมโยงทุกศาสตร์ของวิชาเข้าด้วยกัน

ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยต้องฟันฝ่าอุปสรรคจากความตึงตัวของความเป็นมหาวิทยาลัยให้ได้ พวกเราที่เป็นนักวิชาการ เราก็มักมีความคิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่เราทำ ในสิ่งที่เราเห็น ในสิ่งที่เราเรียนมา ในสิ่งที่เราวิจัยมา แต่โลกเปลี่ยนไปเร็วมาก บางครั้ง มันไม่เป็นอย่างนั้น บางครั้งความตึงตัวเกินไป ความเข้มงวดเกินไปของมหาวิทยาลัย หรือระบบการทำงานของมหาวิทยาลัย อาจจะเป็นอุปสรรคในการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยก้าวไปในทศวรรษหน้าอย่างที่เราต้องการจะเห็นก็ได้ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทางสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี ผู้บริหาร ต้องกลับไปดูกัน เราทำ Regulatory Guillotine เราตัดข้อกฎหมายที่ล้าสมัยออกไปแค่นั้นแล้ว เราบริหารด้วยกฎหมายเพื่อความโปร่งใส เพื่อธรรมาภิบาล แต่ขณะเดียวกันต้องไม่ให้นักกฎหมาย/ข้อบังคับมาดัดขาเราไว้ ทำให้เราไม่สามารถมีความเจริญก้าวหน้าและเดินไปข้างหน้าได้ เพราะฉะนั้น มหาวิทยาลัยต้องมี Economy of Speed ด้วย ในยุคที่ไม่ใช่ปลาใหญ่กินปลาเล็ก แต่ปลาเร็วกินปลาช้า มหาวิทยาลัยเองก็ไม่มีข้อยกเว้น ดังนั้น เราต้องมี Economy of Speed เราต้องเคลื่อนตัวด้วยความรวดเร็ว ต้องเคลื่อนตัวด้วยความ “ร่วมด้วยช่วยกัน” แต่ต้องมีความรวดเร็วด้วย

สุดท้าย ผมคิดว่า ในเรื่องของ Sustainability ในเรื่องที่เราอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกนั้น มหาวิทยาลัยและ บุคลากรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะต้องออกจาก Sense of complacency ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุด โดยเฉพาะการติดอยู่ใน ความพึงพอใจ (Complacency) ว่า “ก็ทำมาได้แค่นี้ ก็ดีแค่นั้นแล้ว ทำมาแค่นี้ มข. ก็เป็นอันดับ 3 ของประเทศแล้ว จะเอาอะไร กันนักกันหนา” เมื่อไรที่เรามีความพึงพอใจ พอเราเงยหน้าขึ้นมาดูว่า “อะไรก็ได้ ไม่ต้องทำอะไรกันนักกันหนาหรอ” มหาวิทยาลัยอื่นจะแซงเราไปหมด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยอันดับ 3 ของประเทศ คะแนนขึ้นทุกด้านในช่วงที่ผ่านมา ทั้งด้านการวิจัย การเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหิดล ด้วย ก็มีคะแนนขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ Rating ตกหมด เพราะคะแนนของมหาวิทยาลัยในประเทศอื่น เขาชิ้นมากกว่าเรา เพราะฉะนั้น เราจะมี ความพึงพอใจไม่ได้ ในกลุ่มประเทศอาเซียน เราก็เห็นแล้ว คือ ประเทศเวียดนามเข้ามา 1 ใน 10 ประเทศมาเลเซียเข้ามาอีก 3 - 4 แห่ง ประเทศไต้หวันประเทศนี้เข้ามา ทั้ง ๆ ที่คะแนนเราสูงขึ้นไปอย่างตั้งงาม แต่ขณะเดียวกัน Rating ของเรากลับตกไปหมด แต่ถ้าถามว่า Rating สำคัญแค่ไหน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ชวนคิดกันต่อไป แต่ Rating ที่สำคัญที่สุด คือ Rating ในใจพวกท่าน ว่าเราได้ทำให้กับ สังคมไทย เราได้ทำให้กับชุมชนไทย เราได้ทำให้กับ 17 จังหวัดภาคเหนือได้ดีกว่าปีที่ผ่านมาแค่ไหน ไม่ว่า Rating เราจะเป็นอย่างไร ก็ตาม ฉะนั้นต้องออกจาก Sense of complacency และต้องมี Sense of Urgency อะไรที่เคยทำไปอย่างนี้ บางทีเราจะพูดกันว่า “ก็ปีที่แล้ว เราก็ทำกันอย่างนี้ ก็ไม่เห็นเป็นอะไรเลย” แต่ปีนี้เป็นแล้ว เพราะปีที่แล้วมันไม่มี Disruption ทั้ง 7 ประการ แต่ปีนี้มี ความปั่นป่วนเข้ามา 7 ประการ ดังนั้น หลายอย่างจึงต้องรีบแก้ภายใน 2 - 3 เดือน

ก่อนมาที่นี้ สภาหอการค้าได้นัดคุยกับผมแบบไม่เป็นทางการ ก็ได้พูดถึงว่า เราต้องปรับตัวอย่างไรกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งมันเกิดขึ้นมาแล้วและมันไม่ใช่กำลังจะเกิด เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะเกิดขึ้นในช่วง 3 เดือน 6 เดือน และ 8 เดือน ข้างหน้า เป็นเรื่องในทุกภาคส่วนต้องทำ จึงขอฝากไว้ชวนคิดว่า เราต้องออกจาก Sense of complacency และต้องมี Sense of Urgency ขอจบการชวนคิดในการบรรยาย เรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก โดยสรุปแล้ว มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำในเรื่องของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability) แต่ใน ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยก็ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับ Global Disruptions ที่กำลังเกิดขึ้นนี้ได้อย่างเท่าทัน

รอบโต๊ะสภา

มติการประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 2/2568 เมื่อวันเสาร์ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2568 ที่ผ่านมา สำนักงานสภามหาวิทยาลัยได้เผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์ www.council.cmu.ac.th หัวข้อ : กำหนดการ/ระเบียบวาระ/สรุปมติการประชุมสภามหาวิทยาลัย ซึ่งผู้สนใจสามารถเข้าไปศึกษาเพิ่มเติมได้ ส่วนเนื้อหาในฉบับนี้... จะขอนำมาแจ้งเฉพาะบางเรื่องโดยย่อเท่านั้น

>>> อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

โดยมี รศ. ดร.ณอดคุณ สิทธิพงษ์ เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการตามองค์ประกอบอีก 11 คน รวมทั้งหมด 12 คน

>>> แต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทหัวหน้าส่วนงาน

แต่งตั้ง “รศ. ดร.ไพลิน ภูจินาพันธุ์” คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทหัวหน้าส่วนงาน แทนตำแหน่งที่ว่างลง ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2568 เป็นต้นไป

>>> ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานระยะ 4 ปี (1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2571) จำนวน 2 ส่วนงาน ได้แก่

1. คณบดีคณะเกษตรศาสตร์ (ผศ. ดร.ดรุณี นภาพรหม)
2. คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ (ศ. ปฏิบัติ ดร. ภก.สุพัฒน์ จิรานุสรณ์กุล)

>>> ให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลการบริหารงานของหัวหน้าส่วนงาน จำนวน 3 ส่วนงาน ได้แก่

1. รายงานการประเมินผลการบริหารงานของผู้อำนวยการสถาบันวิศวกรรมชีวการแพทย์ (ศ. ดร.นิพนธ์ อีระอำพน) ซึ่งเป็นการประเมินครั้งที่ 2 (รอบ 3 ปี) ของการดำรงตำแหน่งวาระที่สอง
2. รายงานการประเมินผลการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ (รศ. ดร.จักรพงษ์ นาทวีชัย) ซึ่งเป็นการประเมินครั้งที่ 1 (รอบ 1 ปี 6 เดือน) ของการดำรงตำแหน่งในวาระแรก
3. รายงานการประเมินผลการบริหารงานของผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ (รศ. ดร.สิริชัย คุณภาพดีเลิศ) ซึ่งเป็นการประเมินครั้งที่ 1 (รอบ 1 ปี 6 เดือน) ของการดำรงตำแหน่งในวาระแรก

>>> อนุมัติให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อนุมัติให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาและได้รับปริญญาในระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 18 คน โดยที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะว่า ในการสำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานั้น หนึ่งในเงื่อนไขที่สำคัญคือ การได้รับการตีพิมพ์ และเผยแพร่การค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ลงในวารสารทางวิชาการ และจะใช้หนังสือตอบรับการตีพิมพ์เป็นเอกสารประกอบการยื่นขอสำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในบางมหาวิทยาลัยตรวจพบว่า นักศึกษาได้ทำการปลอมแปลงหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ ดังนั้น ขอให้มหาวิทยาลัยดำเนินการตรวจสอบอย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้เกิดการปลอมแปลงเอกสารดังกล่าวขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้

กิจกรรม และประชาสัมพันธ์

Activities and public relations

>>> วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 : ศ. (พิเศษ) ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย นายสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมด้วยอธิการบดีและผู้บริหารมหาวิทยาลัย ได้เข้าเยี่ยมชมการดำเนินงานของส่วนงานต่าง ๆ ในพื้นที่จัดการศึกษาแม่เหิยะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ (1) Vertical Farm และ Bio Floc คณะเกษตรศาสตร์ (2) โรงงานต้นแบบ คณะอุตสาหกรรมเกษตร (3) โรงงานต้นแบบ (Food Fab) และ Basecamp อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4) โรงขยะชีวมวล สถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ (5) พิพิธภัณฑสถานวิทยุภาคและพยาธิวิทยาทางสัตวแพทย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และ (6) งานวิจัยและการพัฒนาข้าวเพื่อความยั่งยืน ศูนย์วิจัยข้าวล้านนา โดยมีหัวหน้าส่วนงานดังกล่าวให้การต้อนรับ บรรยายสรุป และนำเยี่ยมชมแต่ละพื้นที่ของส่วนงาน

>>> วันที่ 6 มีนาคม 2568 : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมเป็นเจ้าภาพในพิธีสวดอภิธรรมบำเพ็ญกุศลศพ ศ. น.อ. นพ.ตะวัน กังวานพงศ์ อดีตอุปนายกสภามหาวิทยาลัยและอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมี รศ. ดร.ณอนุคุณ สิทธิพงศ์ อุปนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นประธานในพิธี พร้อมด้วยกรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ส่วนงาน ได้เข้าร่วมพิธีดังกล่าว ณ ศาลาศาสนคุณอุปถัมภ์ (ศาลา 3) วัดป่าแพ่ง อ.เมือง จ.เชียงใหม่

คณะผู้จัดทำ

- ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย นายสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ศาสตราจารย์ ดร. นพ.พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บรรณาธิการบริหาร : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.พิริยะ เชิดสถิรกุล รองอธิการบดี เลขาธิการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บรรณาธิการ : นายทองศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน หัวหน้าสำนักงานสภามหาวิทยาลัย
- กองบรรณาธิการ : นายปริดา ศิริรังษี, นางมณฑนา สุกันสีล, นายเกรียงไกร ใจใส, นายอุดมศักดิ์ กำไลเพชร, น.ส.มนสิชา รัตนกิจ, นางวารารธณ ปินทอง, นายมนัส โกชนา, นางจันทร์ตรี มายัง, น.ส.อารยา อริยะเครือ, นายอดิสร ไซค์, นายคมเดียว รักสวัสดิ์, น.ส.จิราภา นุชนารถ
- ออกแบบโดย : หจก.นันทกานต์ กราฟฟิค การพิมพ์ www.nantakarngraphic.com

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 อาคารยุทธศาสตร์ ชั้น 4 เลขที่ 239
 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง
 จังหวัดเชียงใหม่ 50200
 โทรศัพท์ : 0-5394-2630,
 0-5394-3674
 โทรสาร : 0-5394-3028